

Nr 298.

Ankom till riksdagens kansli den 14 december 1945 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare kreditgivning till Finland.

(3:e avd.)

I propositionen nr 388 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 23 november 1945, föreslagit riksdagen att till Ytterligare kreditgivning till Finland å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1945/46 under fonden för kreditgivning till utlandet anvisa ett investeringsanslag av 55 000 000 kronor.

Såsom framgår av den i statsrådsprotokollet lämnade redogörelsen hade Sverige under tiden närmast efter vapenstilleståndet lämnat Finland en kredit å sammanlagt 159 miljoner kronor, avsedd att utgöra maximiramen för den svenska nettoexporten av varor till Finland.

När det senare under våren 1945 visade sig, att Finlands möjligheter till varuimport från andra länder alltjämt voro så begränsade, att den totala varuförsörjningen trots Sveriges leveranser framstod såsom otillräcklig, ansåg man sig från svensk sida icke kunna skrida till en ytterligare kreditgivning utan i stället böra genomföra ett förskottsarrangemang, genom vilket Finland erhöll möjligheter att öka sin import från Sverige mot bindning av inkomsterna från den export till Sverige som ansågs möjlig under den närmaste tiden. Genom notväxling den 28 april förklarade sig svenska regeringen beredd att, i den mån så erfordrades för betalning av import till Finland från Sverige av brådskande karaktär, ordna ett förskotts förfarande inom ett maximalt belopp av 31,5 miljoner kronor. Förutsättning för detta medgivande var att man från finsk sida förbunde sig att utnyttja samtliga de likvider, som inflöte genom finsk export till Sverige, för återbetalning av de svenska förskotten, tills dessa i sin helhet återgäldats. Med stöd av beräkningar rörande den sannolika omfattningen av den finska exporten till Sverige räknade man med att de förskott, som sålunda komme att beviljas, skulle vara återbetalade före årets utgång.

I en senare uppgörelse den 28 maj förklarade sig den svenska regeringen beredd att giva Finland ett ytterligare förskott på 30 miljoner kronor att utnyttjas för betalning av svenska leveranser till Finland inom ramen för från svensk sida i utsikt ställd varuexport. Det förutsattes härvid, att förskotten skulle återbetalas före den 1 april 1946 med utnyttjande av för finsk varuexport till Sverige inflytande likvider, i den mån dessa icke toges i anspråk

för återbetalning av de tidigare förskotten, resp. med sådana såsom likvid för finsk export till tredje land erhållna varor och valutor, som ur svensk synpunkt kunde godtagas.

Enligt uppgifter i en från finsk sida den 20 november 1945 överlämnad promemoria ha under sommaren och hösten 1945 olika omständigheter ogynnsamt påverkat Finlands möjligheter till export såväl till Sverige som till andra marknader. En konsekvens härav har blivit, att de beräkningar, som lågo till grund för förskottsarrangemangen, icke hålla. Man räknar sålunda numera med att vid årsskiftet 1946/47 skall återstå att betala 16,5 miljoner kronor å förskotten.

I samband med att dessa reviderade beräkningar framlagts från finsk sida, har man under hand till svenska regeringen framställt önskemål om en ytterligare kredit å 10 miljoner kronor. Denna kredit skulle användas för betalning av vissa svenska leveranser, varom överenskommelse träffades vid handelsförhandlingar i augusti, då leveranserna i fråga emellertid förutsattes möjliga att likvidera med hjälp av de medel, som redan ställts till Finlands förfogande. Den nya krediten skulle vidare utnyttjas för löpande finska utgifter i Sverige. Den skulle återbetalas under första halvåret 1946 med reservering av nödiga belopp av inflytande likvider för till tredje land försålda partier cellulosa och tidningspapper.

Departementschefen anför för egen del följande.

Den föregående översikten över utvecklingen av Sveriges finansiella förbindelser med Finland efter vapenstilleståndet — som delvis endast bringat i erinran vad som redan i tidigare propositioner meddelats riksdagen — ger vid handen, att Sverige lämnat Finland krediter, vilka i betraktande av tidigare kreditgivning till landet måste anses såsom sammanlagt mycket betydande. Till en väsentlig del ha dessa krediter därför också enligt överenskommelse mellan finska och svenska regeringarna konstruerats såsom kortfristiga förskott, vilka skulle återbetalas genom reservering av de finska exportinkomsterna, i första hand i förhållande till Sverige, under tiden fram till den 1 april 1946. Sedan de finska exportkalkylerna nu på grund av utvecklingen de senaste månaderna visat sig vara alltför optimistiska, framstår det såsom uppenbart, att även ifrågavarande förskott måste betraktas såsom krediter, vilka böra regleras genom riksstatsanslag.

Samtidigt med att detta sker, får till övervägande upptagas frågan om den utvidgning av kreditgivningen till Finland med 10 miljoner kronor, varom hemställan gjorts. Vid prövningen av föreliggande omständigheter har det syntts motiverat att på av finska regeringen föreslagna villkor — alltså med bindning av vissa finska exportinkomster — tillmötesgå även sistnämnda hemställan.

Avtal torde sålunda nu böra träffas med Finland om en kredit, motsvarande det sammanlagda beloppet av de vid årsskiftet oreglerade förskotten, (61,5 — 15,5 =) 46 miljoner kronor, samt den nya krediten å 10 miljoner kronor, eller sammanlagt efter avrundning 55 miljoner kronor. Medel stå till förfogande för reglering av denna kreditgivning inom ramen för de av riksdagen redan anvisade anslagen. Jag anser mig trots detta böra tillstyrka, att särskilt anslag äskas för ändamålet, dels därför att disponibla anslagsreserver äro erforderliga för täckning av andra redan förutsedda, ehuru ännu ej aktualiserade kreditbehov i samband med handelsöverenskommelser,

dels därför att de särskilda villkor, som — i analogi med vad som skett med avseende å förskotten — böra fastställas för den nya krediten, synas motivera, att denna redovisas över ett särskilt anslag.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Ytterligare kreditgivning till Finland* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1945/46 under fonden för kreditgivning till utlandet anvisa ett investeringsanslag av 55 000 000 kronor.

Stockholm den 14 december 1945.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Bernhard Nilsson, Karl Andersson, Mannerskantz, Gustaf Karlsson, Gustaf Iwar Anderson, von Heland, Gillström, Gustav Emil Andersson, Rosenberg* och *Albertsson*; samt

från andra kammaren: herrar *Eriksson* i Stockholm, *Danielsson, Pettersson* i Dahl, *Mårtensson, Staxäng, Wallentheim, Viklund, Lindholm, Onsjö, Åkerström, Petterson* i Degerfors och *Birke*.
